

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 558/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. decembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť S., K., I., T., prechodne P., Č., zastúpeného advokátom Mgr. M. B., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia čl. 19 ods. 2, čl. 35 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 15 Charty základných práv Európskej únie v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 10 Sža 11/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. novembra 2011 doručená sťažnosť S. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 19 ods. 2, čl. 35 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 15

Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 10 Sža 11/2011.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 8. októbra 2009 podal žalobu Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) proti R. B., Úradu hraničnej a cudzineckej polície Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako žalovanému (ďalej len „žalovaný“) o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného sp. zn. UHCP-406-13/RHCP-BA-HCP-R-2009 z 27. augusta 2009. Požadoval zrušenie rozhodnutia žalovaného, ktorým bolo zamietnuté jeho odvolanie proti rozhodnutiu oddelenia cudzineckej polície Policajného zboru, Riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície B., Úradu hraničnej a cudzineckej polície Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „cudzinecká polícia“) sp. zn. UHCP-2336-8/RHCP-BA-OCP-Ž-2009. Na základe tohto rozhodnutia bol sťažovateľovi zrušený trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a zároveň mu bola stanovená lehota tridsať dní na vycestovanie mimo územia Slovenskej republiky. Rozsudkom krajského súdu č. k. 2 S 192/09-41 z 20. októbra 2010 bola žaloba sťažovateľa zamietnutá v celom rozsahu. Na základe odvolania sťažovateľa rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sža 11/2011 z 3. augusta 2011 bol rozsudok krajského súdu potvrdený, keďže najvyšší súd sa v celom rozsahu plne stotožnil s rozsudkom krajského súdu.

Podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu označených článkov ústavy, dohovoru a charty.

Nezákonnosť rozhodnutia žalovaného namietal v tom, že došlo k nesprávnemu právnenému posúdeniu veci, keď ako dôvod na zrušenie trvalého pobytu bolo nesprávne aplikované ustanovenie § 42 ods. 1 písm. a) v spojení s ustanovením § 39 ods. 2 písm. e) zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“). Podľa uvedených ustanovení policajný útvar povolenie na trvalý pobyt zruší, ak zistí skutočnosti, ktoré sú dôvodom na zamietnutie žiadosti o udelenie povolenia na trvalý pobyt, pričom jedným z dôvodov na zamietnutie žiadosti o udelenie povolenia na trvalý pobyt je aj to, ak manželia nevedú spoločný rodinný život, alebo neuzavreli manželstvo podľa osobitného predpisu

v prípade, ak je účelom žiadosti o udelenie povolenia na trvalý pobyt zlúčenie rodiny. Podľa právneho názoru sťažovateľa uvedené ustanovenia treba vykladať len v súvislosti so stavom daným v dobe, počas ktorej polícia prijala jeho žiadosť o udelenie trvalého pobytu, a až do doby, keď bolo o žiadosti kladne rozhodnuté. Aplikácia zákonných ustanovení bola možná iba v prípade, keby sa v čase po udelení povolenia zistilo, že v čase od prijatia žiadosti až do rozhodnutia o nej došlo k naplneniu skutočností uvedených v ustanovení § 39 ods. 2 písm. e) zákona o pobyte cudzincov. Sťažovateľ sa pritom oprel aj o ustanovenie § 42 ods. 1 písm. e) zákona o pobyte cudzincov, ktoré umožňuje zrušiť povolenie na trvalý pobyt na účel zlúčenia rodiny, ak manželstvo zaniklo do 5 rokov od udelenia prvého povolenia. V opačnom prípade totiž by zákonodarca nemal dôvod osobitne upravovať takúto možnosť zrušenia trvalého pobytu, pretože by postačovala úprava uvedená v ustanovení § 42 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov. Manželstvo uzavrel 24. marca 2007 a trvalý pobyt mu bol povolený 26. apríla 2007. Sťažovateľ nevedol s vtedajšou manželkou rodinný život od augusta 2007. V čase od podania žiadosti o trvalý pobyt až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o povolení na trvalý pobyt spĺňal všetky zákonom požadované náležitosti na udelenie trvalého pobytu. To znamená, že v rozhodnom období nenastali skutočnosti umožňujúce policajnému útvaru aplikovať ustanovenie § 42 ods. 1 písm. a) v spojení s ustanovením § 39 ods. 2 písm. e) zákona o pobyte cudzincov. Preto považuje rozsudok najvyššieho súdu za nesprávne právne posúdenie veci, ktoré vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu.

Sťažovateľ namietal aj nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku, keďže sa tento nedostatočným spôsobom vysporiadal s jeho odvolacími námietkami týkajúcimi sa najmä mediačného a probačného dohľadu uloženého mu na základe dohody o vine a treste, ďalej prebiehajúceho rozvodového konania, ako aj existencie viac ako rok trvajúceho jeho pracovného pomeru na území Slovenskej republiky [vo vzťahu ku skutočnosti, že je štátnym občanom T., na ktorého sa vzťahuje osobitný režim posudzovania pobytového statusu podľa čl. 6 rozhodnutia Asociačnej rady č. 1/80 z 19. septembra 1980 o rozvoji asociácie (ďalej len „rozhodnutie asociačnej rady“)]. Krajský súd, ale ani najvyšší súd sa nepreskúmateľnosťou rozhodnutí správnych orgánov z uvedených dôvodov vo svojich rozsudkoch vôbec nezaoberali.

Nezákonnosť rozhodnutia žalovaného sťažovateľ namietal aj preto, že podľa jeho názoru dôsledky zrušenia povolenia na trvalý pobyt sú neprimerané dôvodu zrušenia povolenia, a to najmä s ohľadom na jeho súkromný a rodinný život (§ 42 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov). Došlo tým zároveň aj k porušeniu čl. 8 dohovoru a čl. 15 charty. K neprimeranému narušeniu jeho súkromného a rodinného života došlo z viacerých dôvodov. Na základe dohody o vine a treste schválenej Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu dvoch rokov a so súčasným uložením probačného dohľadu vykonávaného jedenkrát za dva mesiace, ako aj uložením obmedzujúceho opatrenia spočívajúceho v príkaze nepribližovať sa k poškodenej na vzdialenosť menšiu ako päť metrov a nezdržiavať sa v blízkosti obydlia poškodenej, ako aj podrobiť sa sociálnemu výcviku. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ po nútenom vycestovaní mimo územia štátu nemal a dodnes nemá právnym predpisom zabezpečenú istú primeranú možnosť návratu na územie štátu, došlo k porušeniu podmienok podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody, čoho následkom by mohlo byť (bez ohľadu na neoficiálne a žiadnym právnym predpisom nepodložené stanovisko okresného súdu) nastúpenie tvrdšej sankcie (nástup výkonu trestu odňatia slobody). Skutočnosť, že sťažovateľovi v trestnom konaní nebol uložený trest vyhostenia, je preukázaním toho, že jeho trestná činnosť sa nepovažovala za takú, pri ktorej by bolo potrebné uložiť trest vyhostenia. Práve naopak, sťažovateľ dostal šancu na nápravu a na prispôsobenie sa miestnym zvyklostiam a pomerom. Sťažovateľ bol riadne zamestnaný. Zrušením povolenia na pobyt došlo priamo zo zákona aj k zániku jeho pracovného pomeru. Správne orgány, ale ani všeobecné sudy sa vôbec nezaoberali skutočnosťou, že schválením dohody o vine a treste sťažovateľ stratil bezúhonnosť, a preto prestal spĺňať jednu z podmienok na udelenie povolenia na trvalý pobyt. Tvrdenie najvyššieho súdu, podľa ktorého sťažovateľovi nič nebráni požiadať o vydanie povolenia na zamestnanie, je nepochopiteľné, pretože na výkon práce by potreboval aspoň udelenie prechodného pobytu, na čo však nemá šancu. Dokonca správny orgán odmietol čo i len prevziať jeho žiadosť o udelenie povolenia na prechodný pobyt na účely zamestnania. Núteným vycestovaním bez záruky možnosti návratu došlo tiež k popretiu práv sťažovateľa ako účastníka konania o rozvod manželstva vedeného Okresným súdom Bratislava V pod sp. zn. 41 C 113/08. V čase rozhodovania o

zrušení povolenia na trvalý pobyt sťažovateľ žil už asi jeden rok v spoločnej domácnosti s novou partnerkou – jeho súčasťou manželkou. Teraz nemá právnym predpisom zabezpečenú istú možnosť návratu, čo neprimerane obmedzuje jeho súčasný manželský vzťah. Všeobecné súdy odmietli v tejto súvislosti vypočúť sťažovateľa a jeho súčasť manželku.

Sťažovateľ ďalej namietal, že rozhodnutia správnych orgánov sú v priamom rozpore s čl. 6 rozhodnutia asociačnej rady, podľa ktorého turecký pracovník má v členskom štáte Európskej únie po jednom roku legálneho zamestnania právo na obnovenie svojho pracovného povolenia u toho istého zamestnávateľa, ak tento má voľné pracovné miesto. Predložil všeobecnému súdu pracovnú zmluvu, avšak dôkaz touto listinou vykonaný nebol a všeobecné súdy sa ňou ani nezaoberali. Požiadal tiež najvyšší súd o podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru Európskej únie, čo sa však nestalo.

Sťažovateľ navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, dohovoru a charty v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 10 Sža 11/2011 s tým, aby boli rozsudky najvyššieho súdu z 3. augusta 2011, ako aj krajského súdu sp. zn. 2 S 192/09 z 20. októbra 2010 zrušené a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie. Požaduje tiež priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 3 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 306,33 €.

Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sža 11/2011 z 3. augusta 2011 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 2 S 192/09-41 z 20. októbra 2010. Z administratívneho spisu možno zistiť, že cudzinecká polícia 28. mája 2009 zrušila sťažovateľovi povolenie na trvalý pobyt podľa § 42 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov a zároveň mu určila lehotu na vycestovanie do 30 dní od právoplatnosti. Vychádzala pritom zo zistenia, podľa ktorého manželstvo sťažovateľa prestalo fungovať v auguste 2007, je vážne rozvrátené a niet žiadneho predpokladu, že by mohlo spĺňať svoj spoločenský účel, čím bolo naplnené ustanovenie § 39 ods. 2 písm. e) zákona o pobyte cudzincov. Podľa názoru najvyššieho súdu námietka nemožnosti podrobiť sa probačnému dohľadu a sociálnemu výcviku a následnej obavy z nástupu výkonu trestu odňatia slobody

je nedôvodná, keďže (v súlade s názorom krajského súdu) nemožnosť vykonávania sociálneho výcviku v dôsledku rozhodnutia štátneho orgánu nemôže viesť k nariadeniu výkonu trestu odňatia slobody. Podobne neobstojí ani námietka, podľa ktorej núteným vycestovaním došlo k popretiu práv sťažovateľa ako účastníka súdneho konania o rozvod. Najvyšší súd už v podobnej veci sp. zn. 1 Sža 42/2010 (v ktorej nešlo o rozvodové, ale o trestné konanie) vyslovil právny názor, podľa ktorého vo veciach pobytu cudzincov postupujú príslušné správne orgány výslovne podľa ustanovení zákona o pobyte cudzincov, a preto nie je možné prihliadnuť na uplatnenú námietku. Súd sa v správnom súdnictve obmedzuje na preskúmanie zákonnosti a správnosti napadnutého rozhodnutia správneho orgánu. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že už rok žije v spoločnej domácnosti so súčasnou manželkou a jeho nútené vycestovanie tento manželský vzťah neprimerane obmedzuje, treba konštatovať, že zrušenie povolenia na trvalý pobyt, ktorý bol sťažovateľovi udelený na účely zlúčenia s predchádzajúcou manželkou, nepredstavuje neprimeraný zásah do jeho súkromného a rodinného života. Z dôvodu uzavretia nového manželstva mal sťažovateľ možnosť znova požiadať o povolenie na pobyt na účely zlúčenia a túto možnosť aj využil. Pokiaľ sťažovateľ v podanej žalobe požadoval, aby bol súdom vypočutý tak on sám, ako aj jeho súčasná manželka, na pojednávaní krajského súdu 20. októbra 2010 už návrhy na dokazovanie neuplatnil, hoci podľa § 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku bol povinný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. K námietke týkajúcej sa čl. 6 rozhodnutia asociačnej rady krajský súd konštatoval, že je potrebné rozlišovať medzi pracovným povolením a povolením na trvalý pobyt. Sťažovateľovi nemožno brániť, aby sa dovoľával ustanovenia čl. 6 ods. 1 rozhodnutia asociačnej rady s cieľom získať obnovenie pracovného povolenia a tomu zodpovedajúceho práva na pobyt, avšak nikde nie je uvedené, že povolenie na pobyt nesmie správny orgán zrušiť v prípade naplnenia podmienok podľa § 42 zákona o pobyte cudzincov. Sťažovateľovi nič nebráni požiadať príslušný úrad o vydanie povolenia na zamestnanie. Pokiaľ ide o námietku prejudiciálneho konania, treba uviesť, že súd sám posudzuje opodstatnenosť právnych otázok, ktoré sa v konaní vyskytnú, ako aj potrebu prejudiciálneho rozhodnutia, od ktorého závisí rozhodnutie vo veci samej. V danej veci najvyšší súd nemal povinnosť požiadať o vydanie nálezu o predbežnej otázke z dôvodu, že ju považuje za neprípustnú, keďže jej vyriešenie nebolo potrebné pre rozhodnutie vo veci samej.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa názoru ústavného súdu rozsudok najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu dáva dostatočné a presvedčivé odpovede na sťažnostné námietky, ktoré sú v podstate totožné s odvolacími námietkami. Preto v žiadnom prípade nemožno považovať uznesenie krajského súdu za arbitrárne, ale ani za zjavne neodôvodnené. Niet teda ani príčiny na to, aby ústavný súd do týchto záverov zasiahol. Skutočnosť, že posúdenie vecí najvyšším súdom nekorešponduje s posúdením sťažovateľa, sama osebe porušenie označených práv nezakladá.

Možno súhlasiť s krajským súdom, podľa ktorého správny orgán kedykoľvek po právoplatnom udelení povolenia na trvalý pobyt môže zrušiť povolenie, ak zistí skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zamietnutie žiadosti o udelenie povolenia, okrem prípadov, ak by dôsledky zrušenia povolenia boli neprimerané dôvodu zrušenia, najmä s ohľadom na súkromný a rodinný život cudzinca. Na tom nič nemení skutočnosť, že zákon ako samostatný dôvod na zrušenie povolenia ustanovuje zánik manželstva do piatich rokov od

udelenia prvého povolenia. Vedenie spoločného rodinného života s cudzincom treba vnímať ako materiálnu podmienku na trvanie povolenia udelenia na zlúčenie rodiny.

Presvedčivé je aj stanovisko, podľa ktorého nešlo o neprimeraný zásah, keďže k prerušeniu spoločného rodinného života sťažovateľa a jeho manželky došlo práve pre správanie sťažovateľa, za ktoré bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby, ktorého sa dopustil práve voči svojej manželke.

Obstojí aj záver, podľa ktorého ochrana práv sťažovateľa v rozvodovom konaní môže byť riadne zabezpečená aj bez povolenia na pobyt. Existencia nového vzťahu sťažovateľa nezakladá dôvod, pre ktorý by bolo zrušenie povolenia udeleného na účely zlúčenia rodiny s bývalou manželkou neprimeraným zásahom.

Uvedené závery všeobecných súdov treba považovať za ústavne konformné.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2011